

SAKARYA ÜNİVERSİTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN BALKAN ÜLKELERİ UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK DURUMU

Öğr.Gör.Dr. Hakan DEMİR¹, Mustafa Sabri DOĞRUYOL²

Özet

Bu çalışmanın amacı Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunu saptamaktır. Bu doğrultuda bir saptama yapabilmek için Bosna Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya ve Sırbistan uyruklu 34 öğrenciye nicel araştırma tekniklerinden anket uygulanmış ve kendilerinden 37 soruya yanıt vermeleri talep edilmiştir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar ise nitel betimsel bir analizle yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin toplumsal ve kültürel dokusuna yabancı olmadıkları ve Türkiye ile benzeşen toplumsal yapıların üyeleri oldukları sonucuna varılmıştır. Bu iddiayı destekleyen en önemli olgu ise Balkan ülkelerinin tarihte Osmanlı İmparatorluğu tarafından yönetilmesi sonucunda Osmanlı geçmişinin bu ülkelerde tarihi ve kültürel bir miras olarak varlığını korumasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sakarya Üniversitesi, Balkan Ülkeleri, Öğrenciler, Eğitim

SOCIO-CULTURAL AND ECONOMIC STATUS OF BALKAN COUNTRIES NATIONAL STUDENTS STUDYING AT SAKARYA UNIVERSITY

Abstract

The aim of this study is to determine the socio-cultural and economic status of students from Balkan countries studying at Sakarya University. In order to make a determination in this direction, a questionnaire was applied to 34 students from Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia and Serbia, and they were asked to answer 37 questions. The answers given by the students were interpreted with a qualitative descriptive analysis. As a result of the study, it was concluded that the students of Balkan countries are not foreign to the social and cultural texture of Turkey and they are members of social structures similar to Turkey. The most important fact supporting this claim is that as a result of the fact that the Balkan countries were ruled by the Ottoman Empire in history, the Ottoman past remained in these countries as a historical and cultural heritage.

Key Words: Sakarya University, Balkan Countries, Students, Education

¹ Sakarya Üniversitesi, hakand@sakarya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9647-3301

² Sakarya Üniversitesi, SBE-Ekonometri Y. Lisans Öğrencisi, mustafa.dogruiyol@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9382-1689

Giriş

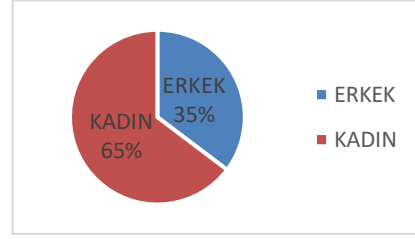
Bu çalışma Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunu 72 öğrenciden 34 öğrencinin ilgili anket sorularına verdiği yanıtlardan yola çıkarak niteliksel bir yorumla birlikte saptamayı amaçlamaktadır. Sakarya Üniversitesinde Balkan ülkeleri uyruklu öğrenciler üniversitenin 1992 yılında kuruluşundan beri öğrenim görmektedirler. Ancak bu bölgeden gelen öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunu saptamaya yönelik bir çalışma bugüne kadar yapılmamıştır ve bu konuda bir eksikliğin görülmesinden sonra bu bölgeden gelen öğrencilerle ilgili olarak bu araştırma makalesinin yazılmasına karar verilmiştir. Sakarya Üniversitesinden kaç tane Balkan ülkeleri uyruklu öğrencinin okuduğuna dair bilgi, üniversitenin Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'ndan alınmış ve Bosna Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya ve Sırbistan uyruklu 72 öğrencinin 2022/2023 akademik yılında öğrenim gördüğü tespit edilmiştir. Ardından bu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunu saptamayı sağlayacak sorularla birlikte onların Sakarya Üniversitesi hakkındaki görüşlerini öğrenmeye yönelik 37 sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Anketin uygulanması yönünde Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan gerekli yazılı onay alındıktan sonra yine üniversitenin Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından öğrencinin e-posta adresli temin edilmiştir. Ardından söz konusu anket online olarak öğrencilerin adreslerine gönderilmiştir. Ankete 72 öğrenciden 34 kişi katılım göstermiş ve bu öğrencilerin yanıtları verdiği yanıtlar bu çalışmada kullanılmıştır. Ankete verilen yanıtlar Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunun saptanmasına olanak tanırken aynı zamanda tarihte Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğinde bulunan bu ülkelere gelen öğrencilerin söz konusu Türkiye'ye yabancılık çekmedikleri yönündeki tezi de doğrulamaktadır. Çünkü belirtildiği gibi bu ülkelere gelen öğrenciler tarihsel geçmişten dolayı Türkiye hakkında zaten bir düşünceye sahiplerdi ve aileleri ve kendilerinin de bu anlamdaki Türkiye'yi tanıdıkları ve bildikleri verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır.

1.ÖĞRENCİLERİN SOSYO-KÜLTÜREL DURUMU

Bu bölümde öğrencilerin kim olduklarına ve sosyo-kültürel durumlarını anlamaya sorular sorulmuştur. Bu kapsamda öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, sahip oldukları kardeş sayıları, hangi Balkan ülkesinin hangi kentinde yaşadıkları, kendilerini hangi ulusal kimlik ile tanımladıkları, ana dillerinin ne olduğu, babalarının ve annelerinin eğitim durumu, ailede başka öğrenim gören kişilerin olup olmadığı, lisede hangi alanda eğitim aldıkları, ailelerinin ve yakın çevrelerinin Türkiye'ye bakış açısı ve ailelerinde Türkçe bilen başka birinin olup olmadığı, ülkelerinin politik-ekonomik durumlarını nasıl gördükleri, ülkelerinde ulusal kimliklerinden kaynaklı bir sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Bu kısımda verilen yanıtları değerlendirdiğimizde sırasıyla şunları söylemek mümkündür.

1-Cinsiyetiniz?

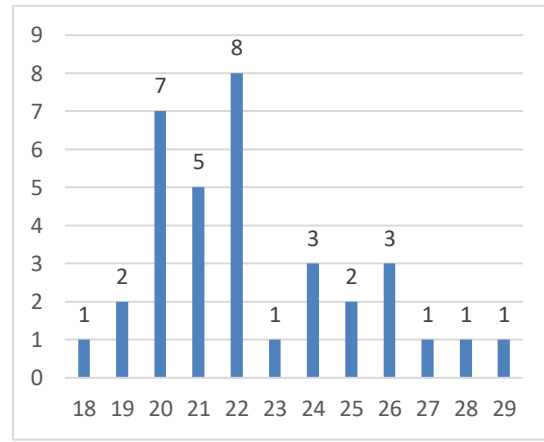
CİNSİYET	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ERKEK	12	35,30%
KADIN	22	64,70%

Ankete katılım sağlayan 34 öğrenciden 22 kişi kadın ve 12 kişi de erkektir. Bu da kadın katılım oranının %65, erkek katılım oranının %35 olduğunu göstermektedir.

2-Yaşınız?

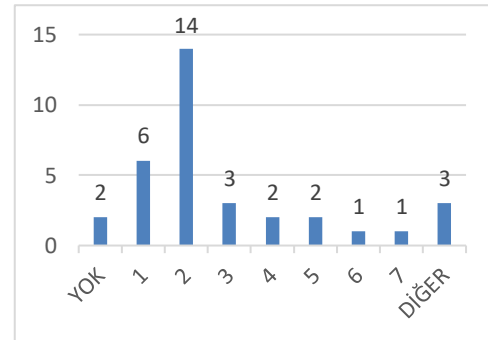
YAŞ	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
18	1	3%
19	2	6%
20	7	21%
21	5	15%
22	8	21%
23	1	3%
24	3	9%
25	2	6%
26	3	9%
27	1	3%
28	1	3%
29	1	3%

Burada Türkiye'deki üniversite eğitimin genel olarak 18-22 yaşları arasında sürdüğünü düşünürsek Balkan ülkelerinden ankete katılan öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun da (23 kişi) bu yaş aralıklarında oldukları görülmektedir. Bu da %76 gibi bir orana denk düşmektedir. Ankette 27-29 yaş aralığı arasında verilen yanıtların yüksek lisans ve doktora öğrencileri tarafından verildiğini söylemek mümkündür.

3-Kardeşiniz Var mı? Var ise Kaç Tane?

KARDEŞ SAYISI	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
YOK	2	6%
1	6	18%
2	14	41%
3	3	9%
4	2	6%
5	2	6%
6	1	3%
7	1	3%
DİĞER	3	9%

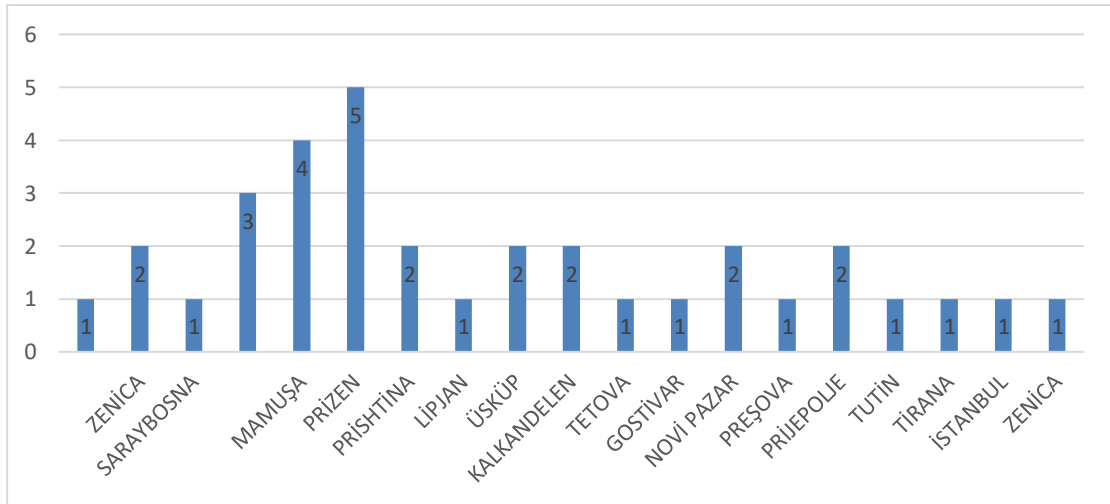

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında ise Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin ağırlıklı olarak çekirdek aileler mensup oldukları görülmektedir. Bunun da oranı %65'tir. Çekirdek ailelere mensup olduklarının göstergesi ankete verilen yanıtlara bakıldığında anlaşılmaktadır. Çünkü ankete katılan 2 kişi kardeşinin olmadığını,

6kişi 1 kardeşinin ve 14 kişi de 2 kardeşinin olduğunu belirtmiştir. Diğer kategorisinde yer alan 3 kişi ise bu soruyu yanıtlamadığı için bu kategoride değerlendirilmiştir.

4-Hangi Ülke ve Ülkenin, Hangi Kentinde Yaşıyorsunuz?

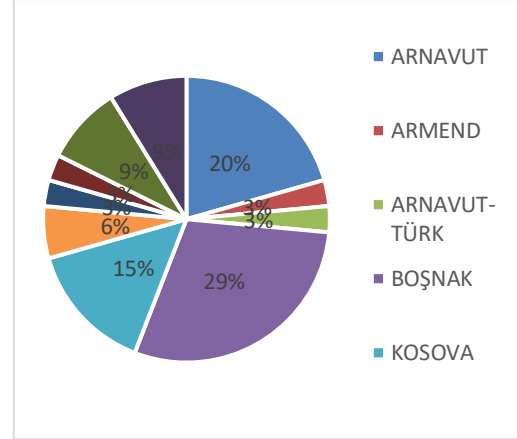
ÜLKE	KENT	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
BOSNA HERSEK	-	1	3%
BOSNA HERSEK	ZENİCA	2	6%
BOSNA HERSEK	SARAYBOSNA	1	3%
KOSOVA	-	3	9%
KOSOVA	MAMUŞA	4	12%
KOSOVA	PRİZEN	5	15%
KOSOVA	PRİŞTİNA	2	6%
KOSOVA	LİPJAN	1	3%
KUZZEY MAKEDONYA	ÜSKÜP	2	6%
MAKEDONYA	KALKANDELEN	2	6%
MAKEDONYA	TETOVA	1	3%
MAKEDONYA	GOSTİVAR	1	3%
SİRBİSTAN	NOVİ PAZAR	2	6%
SİRBİSTAN	PREŞOVA	1	3%
SİRBİSTAN	PRİJEPOLJE	2	6%
SİRBİSTAN	TUTİN	1	3%
ARNAVUTLUK	TİRANA	1	3%
TÜRKİYE	İSTANBUL	1	3%
BOSNA HERSEK	ZENİCA	1	3%

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmının söz konusu ülkelerin başkentlerinden Sakarya Üniversitesine öğrenim için geldiklerini göstermektedir. Verilen yanıtlar da Kalkandelen kentinin Makedoncadaki adı Tetova'dır. Dolayısıyla 2 öğrenci bu şehri Türkçe adı olan Kalkandelen olarak belirtmiştir.

5-Kendinizi Tanımladığınız Ulusal Kimliğin Adı Nedir?

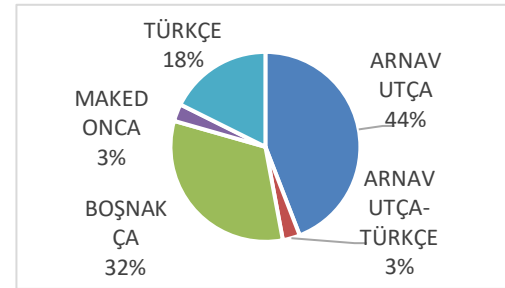
ULUSAL KİMLİK	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ARNAVUT	7	21%
ARMEND	1	3%
ARNAVUT-TÜRK	1	3%
BOŞNAK	10	29%
KOSOVA	5	15%
MAKEDON	2	6%
SİRBİSTAN	1	3%
TÜRK-BOŞNAK	1	3%
YABANCI	3	9%
DİĞER	3	9%

Burada ulusal kimlik dağılımına bakıldığında Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerinin %50'lik bir bölümünün kendilerini Arnavut ve Boşnak olarak tanımladıkları görülmektedir. Balkanlardan Türkiye'ye yönelik tarihsel Arnavut ve Boşnak göçleri de göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin ulusal kimliklerinin de bu anlamda Türkiye'deki Balkan göçmenleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu soru 1 kişi kendisini Arnavut-Türk ve 1 kişi de Türk-Boşnak olarak tanımlamıştır ki bu durum bu iki kişinin ulusal kimlik tanımlamasında çift bir kimlik tanımlamasına gittiğini göstermektedir. 1 kişi kendisini Armend olarak tanımlamıştır. Bu tip bir ulusal ya da etnik grubu adı görülmemiştir. Ancak Armend adının Arnavutlarda görüldüğü saptanmıştır. İki öğrenci kendisini Makedon olarak tanımlarken 5 öğrenci ülke ismi vererek Kosova ve 1 öğrenci de Sırbistan şeklinde yanıtlar vermişlerdir. Bunların soruyu vatandaş olduğu üzere ülke olarak anlamış olmaları muhtemeldir. Yine Yabancı ve Diğer şeklinde yanıtlar veren öğrenciler vardır. Bunlar Türkiye'deki konumlarını düşünerek bu soruya bu şekilde yanıt vermiş olabilirler ya da soruyu anlamamış da olabilirler.

6-Ana Diliniz?

ANA DİL	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ARNAVUTÇA	15	44%
ARNAVUTÇA-TÜRKÇE	1	3%
BOŞNAKÇA	11	32%
MAKEDONCA	1	3%
TÜRKÇE	6	18%

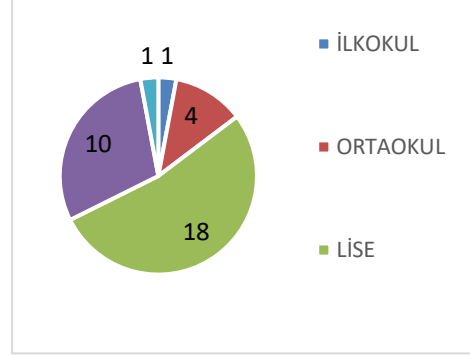

Konuşulan ana dile göre bakıldığında Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerinin ağırlıklı Arnavutça ve Boşnakçayı ana dili olarak gördükleri görülmektedir. Bu da bu öğrencilerin Bosna Hersek, Sırbistan, Kosova ve Kuzey Makedonya gibi Arnavut ve Boşnak nüfusun yoğun olduğu bölgelerden geldiğini göstermektedir ki zaten

öğrencilerin hangi ülkeden ve şehirden geldikleri yönünde sorulan soruya verdikleri yanıtlar da bu durumu doğrulamaktadır.

7-Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

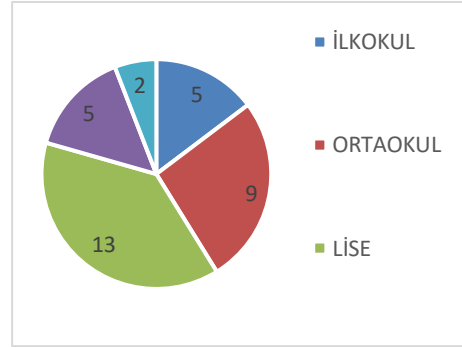
EĞİTİM DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
İLKOKUL	1	3%
ORTAOKUL	4	12%
LİSE	18	53%
LİSANS	10	29%
YÜKSEK LİSANS-DOKTORA	1	3%

Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına bakıldığında lise eğitiminin ön plana çıktığı görülse de lisans ve yüksek lisans-doktora eğitimi de görülmektedir. Bu da öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

8-Annelerin Eğitim Durumu Nedir?

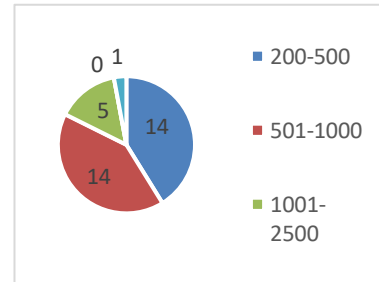
EĞİTİM DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
İLKOKUL	5	15%
ORTAOKUL	9	26%
LİSE	13	38%
LİSANS	5	15%
YÜKSEK LİSANS-DOKTORA	2	6%

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarında da lise, yüksek lisans ve doktora eğitimi çoğunluğu oluştururken babalarının eğitim durumlarından farklı olarak ilkokul ve ortaokul eğitim oranı da artmıştır. Hem anne hem baba eğitim durumu birlikte değerlendirildiğinde Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumunun yüksek bir düzeyde olduğu söylenebilir.

9-Ailenizin Gelir Durumu Ne kadardır?

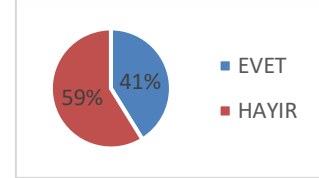
AİLENİN GELİR DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
200-500	14	41%
501-1000	14	41%
1001-2500	5	15%
2501-4000	0	0%
4001 ve üstü	1	3%

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumunda ise ağırlıklı olarak 500-1000 Avro arasında bir gelir durumu oldukları görülmektedir. Bu da söz konusu Balkan ülkelerindeki aylık ortalama gelir seviyesi ile uyumludur.

10-Şu An Sizden Başka Ailenizde Üniversite Okuyan Kişi Var mı?

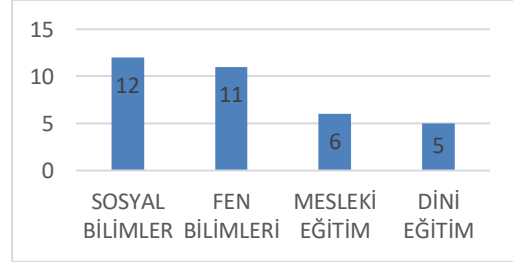
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	14	41%
HAYIR	20	59%

Öğrencilerin %41'i kendilerinden başka şu anda üniversitede öğrenim gören aile bireylerinin olduğunu belirtmiştir. Bu durum anne ve babalarının eğitim düzeyleri ile değerlendirildiğinde yüksek öğrenim alma durumunun önemli olduğunu göstermektedir.

11-Lisede Hangi Alanda Eğitim Aldığınızı Belirtiniz.

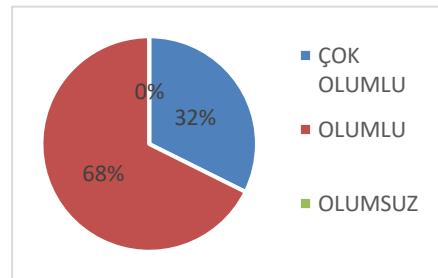
EĞİTİM ALANI	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
SOSYAL BİLİMLER	12	35%
FEN BİLİMLERİ	11	32%
MESLEKİ EĞİTİM	6	18%
DİNİ EĞİTİM	5	15%

Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin lisede ağırlıklı olarak sosyal bilimler ve fen bilimleri eğitimi aldıkları görülmekle birlikte mesleki ve dini eğitim aldığını belirten öğrencilerin oranı da %33'tür.

12-Ailenizin Türkiye'ye Bakış Açısını Değerlendiriniz.

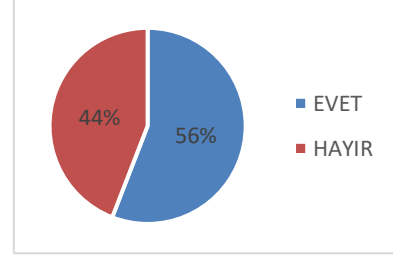
TÜRKİYE'YE BAKIŞ AÇISI	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK OLUMLU	11	32%
OLUMLU	23	68%
OLUMSUZ	0	0%

Öğrencilerin ailelerinin Türkiye'ye olumsuz bir bakış açısı yoktur. Çok olumlu ve olumlu şeklinde yanıtlar verilmiştir ki buradan da öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmelerinin aileleri tarafından da desteklendiği sonucuna varılır. Burada Balkan ülkelerinde yaşayan insanların Türkiye'ye genel olarak olumlu bakış açılarıyla uyumlu bir durum söz konusudur.

13-Ailenizde Türkçe Bilen Var mı?

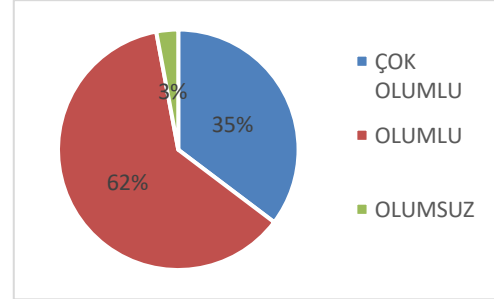
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	19	56%
HAYIR	15	44%

Ailelerinde Türkçe konuşan bireylerinin olup olmadığı şeklindeki soruda %19 oranında evet yanıtı verilmiştir. Bu durum Türkiye ile bağlantının önemli olduğunu göstermektedir.

14-Türkiye’de Öğrenci Olmanız ile İlgili Arkadaş ve Diğer Yakın Çevrenizden Nasıl Yorumlar Alıyorsunuz?

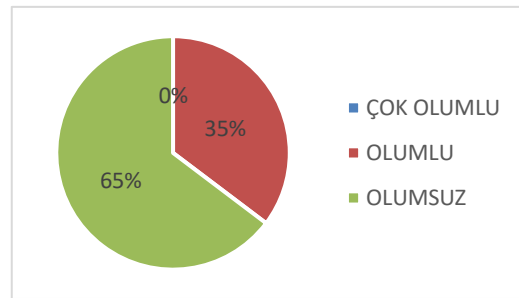
ALINAN YORUMLAR	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK OLUMLU	12	35%
OLUMLU	21	62%
OLUMSUZ	1	3%

Burada öğrencilerden Türkiye’de eğitim görmeleri ile ilgili aile dışındaki çevrelerinden aldıkları yorumlar sorulmuş ve sadece bir öğrenci olumsuz yorum aldığını belirtmiştir ki burada da Türkiye’de Balkan ülkelerindeki insanların olumlu bakmaları ile paralel bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

15-Ülkenizin Şuandaki Politik-Ekonomik Durumunu Değerlendiriniz.

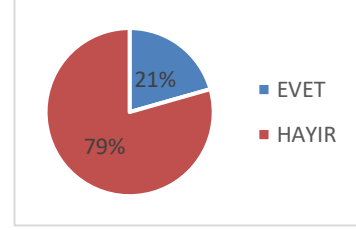
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK OLUMLU	0	0%
OLUMLU	12	35%
OLUMSUZ	22	65%

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında Balkan ülkelerinde günümüzde yaşanan politik ve ekonomik sıkıntılarla paralel bir yanıt verilmiştir. Öğrencilerin %65’i ülkelerinin politik-ekonomik durumunu olumsuz olarak değerlendirmiştir. Sadece olumlu olarak değerlendirenlerin oranı ise %35’tir.

16-Ülkenizde Ulusal Kimliğinizden Kaynaklı Bir Sıkıntı Yaşıyor musunuz?

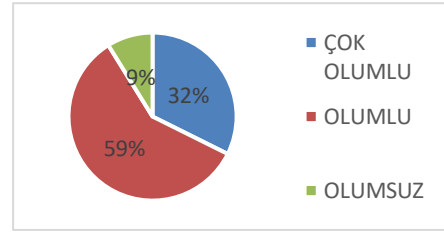
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	7	21%
HAYIR	27	79%

Öğrencilerin %7'si ülkelerinde ulusal kimliğinden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu da Balkan ülkelerindeki politik sorunlarla yakından bağlantılı bir durumdur. Özellikle Sırbistan'ın Sancak bölgesinde yaşayan Boşnakların Sırp devleti ile sorunları vardır çünkü Sırbistan Boşnakları ulus olarak tanımamaktadır.

17-Türkiye'deki İnsanların Balkanlardan Gelen Öğrencilere Bakış Açısının Nasıl Olduğunu Değerlendiriniz.

SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK OLUMLU	11	32%
OLUMLU	20	59%
OLUMSUZ	3	9%

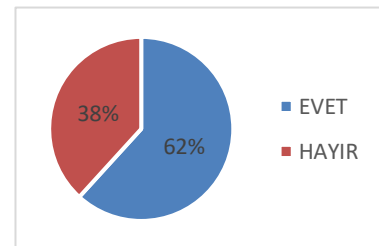
Bu soruya verilen yanıtta öğrencilerin %91'i Türkiye'deki insanların Balkanlardan gelen öğrencilere bakışını çok olumlu ve olumlu şeklinde belirtmiştir. Yukarıdaki bölümde de öğrencilerin ailelerinin ve kendi yakın çevrelerinin Türkiye'ye bakışını değerlendirmeleri istenmiş ve Türkiye'ye yönelik olumlu bir bakışın olduğu saptanmıştır. Balkan ülkelerindeki ve Türkiye'de insanların birbirlerine bakış açılarındaki bu olumluluk yine tarihsel bağlardan kaynaklanmaktadır.

2. ÖĞRENCİLERİN EKONOMİK DURUMU

Bu bölümde anket sorularından Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin ekonomik durumları incelenecektir. Bunun yanında öğrencilerin Türkiye'deki durumları ve Sakarya Üniversitesi'nden memnuniyet düzeyleri de sorulara verilen yanıtlar çerçevesinde gösterilecektir.

18-Resmi Bir Kurumdan Burs Alıyor musunuz?

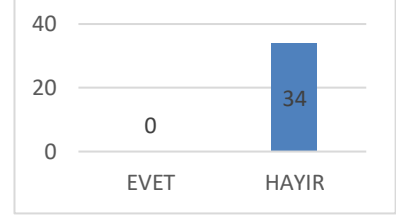
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	21	62%
HAYIR	13	38%

Ankete katılan öğrencilerin %62'si Resmi bir kurumdan burs aldığını, %38'i ise burs almadığını belirtmiştir.

19-Bir Sivil Toplum Kuruluşundan Burs Alıyor musunuz?

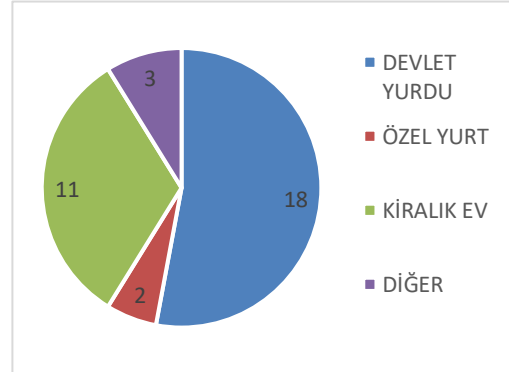
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	0	0%
HAYIR	34	100%

Öğrencilerin % 62'si resmi bir kurumdan burs aldığını belirtirken bir sivil toplum kuruluşundan burs aldığını belirten bir öğrenci olmamıştır. Bu da bu öğrencilerin Sakarya Üniversitesi'ndeki öğrenimlerini büyük ölçüde resmî kurumlardan aldıkları burslarla sürdürdüklerini göstermektedir. Ancak öğrencilerin %38'i bir resmi kurumdan burs almadığını da belirtmiştir. Bir sivil toplum kuruluşundan burs almadığını belirten hiçbir öğrenci olmadığı için öğrencilerin öğrenimlerini resmi kurum ve aile desteği ile sürdürmektedirler.

20-Sakarya'da Nerede İkamet Ediyorsunuz?

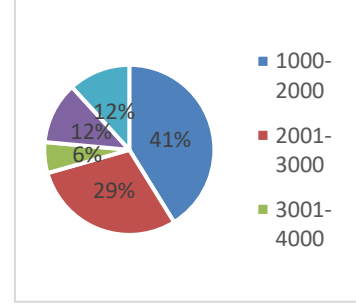
İKAMET YERİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
DEVLET YURDU	18	53%
ÖZEL YURT	2	6%
KİRALIK EV	11	32%
DİĞER	3	9%

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin %53'ten fazlası devlet yurdunda barındığını belirtmiştir. Bir önceki soruda öğrencilerin %62'sinin resmi bir kurumdan burs aldığını belirtmesiyle birlikte değerlendirildiğinde Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin yarısından fazlasının öğrenimlerini büyük ölçüde devlet ve resmi kurumlardan aldıkları destekle sürdürdükleri görülmektedir.

21-Aylık Ortalama Toplam Harcamanız Ne Kadardır?

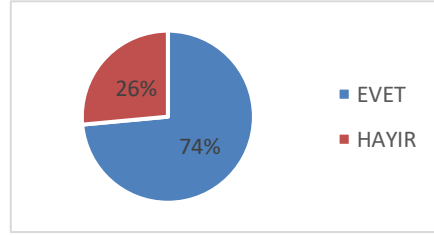
ORTALAMA HARCAMA MİKTARI	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
1000-2000	14	41%
2001-3000	10	29%
3001-4000	2	6%
4001-5000	4	12%
5001-6000	4	12%

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında ise öğrencilerin %41'i 1000-2000 lira arasında aylık harcamasının olduğunu belirtmektedir. Resmî kurumlardan burs alan ve devlet yurdu imkanların yararlanan öğrencilerin oranı ile düşünüldüğünde öğrencilerin aylık 1000-2000 lira harcama ile yaşamlarını idame ettirmeye çalışmaları olgusu bağlantılıdır.

22-Türkiye'deki Sağlık Hizmetlerinden Yeterince Faydalanabiliyor musunuz?

SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	25	74%
HAYIR	9	26%

Bu soruya verilen yanıtta bakıldığında öğrencilerin % 74'ü Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden yeterince faydalandığını belirtmiştir. Öğrencilerin yine yarısından fazlasının resmi bir kurumdan aldıkları burs oranı ile devlet yurdundan yararlanma konusundaki oranın %50'den fazla olması öğrencilerin yarıdan fazlasının aldıkları burs, devlet yurdu imkânı ve sağlık hizmetlerinden faydalanma ile birlikte öğrenimlerini temel ihtiyaçlarını karşılayarak sürdürdükleri sonucuna varabiliriz.

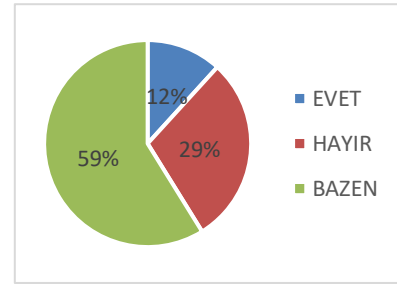
Bundan sonraki sorularda öğrencilerin Sakarya Üniversitesi'ndeki öğrenimleri konusunda bilgiler edinilmeye çalışılmıştır. Sorulan sorular ve alınan yanıtlar aşağıdaki gibidir. Genel olarak öğrencilerin Sakarya Üniversitesi'nde çok fazla sorun yaşamadıkları görülmektedir. Öğrencilerin yarıdan fazlası Sakarya Üniversitesi'nde aldıkları eğitimden memnundur ve üniversitenin akademik ve idari personeli ile bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü Türkçeyi aile ya da TÖMER'de aldığı Türkçe dil eğitimi sayesinde öğrendiğini belirtmiştir. TÖMER'de alınan dil eğitiminden de büyük bir çoğunluğu memnundur. Öğrencilerin etkinliklere katılma oranı da oldukça yüksektir. Bunun dışında öğrencilerin büyük bir kısmı Türkiye'deki Balkan derneklerinin etkinliklerine katılıyor musunuz şeklindeki soruya evet katılıyorum ya da bazen katılıyorum şeklinde yanıtlar vermişlerdir ki bu onların Türkiye'deki Balkan göçmenlerinin kurdukları derneklerin etkinliklerine katılma

yoluyla da sosyalleştiklerini göstermektedir. Bunun yanında kendi ulusal kimliklerine benzer kişilerin bulunduğu bu derneklerin etkinliklerine katılma aidiyet duyguları ile de bağlantılı olabilir. Öğrenciler aynı zamanda Balkan Öğrenci Topluluğu'nun etkinliklerine de katılmakta ve bu etkinlikler aracılığıyla bir tanışma ve dayanışma ağı da oluşturabilmektedir. Öğrenciler gelecekle ilgili olarak ağırlıklı (%56) kendi işlerini kurmayı planlamaktadırlar. Bu da onların girişimciliğe verdiği önemi ve mantalite olarak vatandaşları oldukları ülkelerin geçmişte sahip oldukları sosyalist sistemin düşünüş tarzından uzaklaştıklarını göstermektedir. Bu da 1991'de bu ülkelerde sosyalist sistemin yıkılmasından sonra doğan gençlerin girişimci bir ruha sahip olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin Sakarya Üniversitesi'nde okudukları bölümlere de bakıldığında bunların sosyal bilimler ve fen bilimleri alanında eşit dağıldığını göstermektedir. Ayrıca lisede aldıkları eğitimin aldığı oranlarla da karşılaştırıldığında lise eğitim alanları ile üniversitedeki bölümlerin benzer oldukları görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu lisans programlarında okumaktadır.

3.ÖĞRENCİLERİN SAKARYA VE SAKARYA ÜNİVERSİTESİ'NDEKİ DURUMLARI

23- Sakarya'daki Bürokratik İşlemlerinize Zorlukla Karşılaşıyor musunuz?

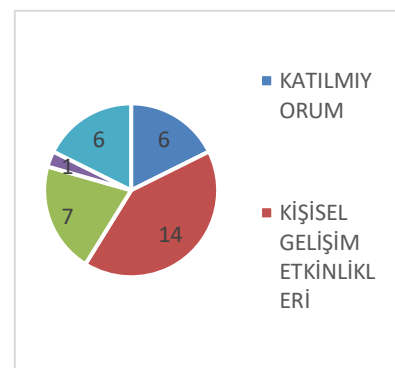
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	4	12%
HAYIR	10	29%
BAZEN	20	59%

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında bürokratik işlemlerde zorluklarla karşılaşmış öğrenci sayılarının oranı %12 gözükmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu bürokratik zorluklar ile karşılaştığını ancak her zaman olmadığını belirtmiştir.

24-Hangi Tür Faaliyetlere Katılıyorsunuz?

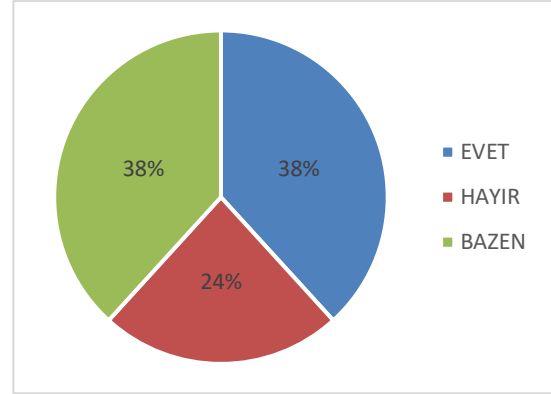
FAALİYETLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
KATILMIYORUM	6	18%
KİŞİSEL GELİŞİM ETKİNLİKLERİ	14	41%
SOSYAL ETKİNLİKLER	7	21%
MÜZİKAL ETKİNLİKLER	1	3%
KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	6	18%

Ankete katılmış öğrencilerin %41'i kişisel gelişim etkinliklerine katıldığını ve bu oranın diğerlerine nazaran daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Sosyal etkinliklere katılım %21 kültürel etkinliklere katılım %18, müzikal etkinliklere katılım ise %3 gözükmektedir. Etkinliklere katılmıyorum cevabını veren öğrenci sayısı ise 6 olup %18 e karşılık gelmektedir.

25-Türkiye'deki Balkan Derneklerinin Etkinliklerine Katılıyor musunuz?

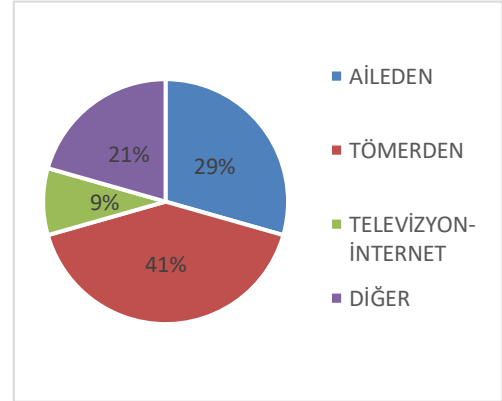
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	13	38%
HAYIR	8	24%
BAZEN	13	38%

Öğrencilerden, Balkan dernekleri ile irtibatlarını kontrol etmek için sorduğumuz soruda ise %38 i Balkan derneklerinin etkinliklerine aktif olarak katılıyorum, %38'i Bazen katılıyorum, %24'ü dernek faaliyetlerine katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

26-Türkçe'yi Nerede Öğrendiniz?

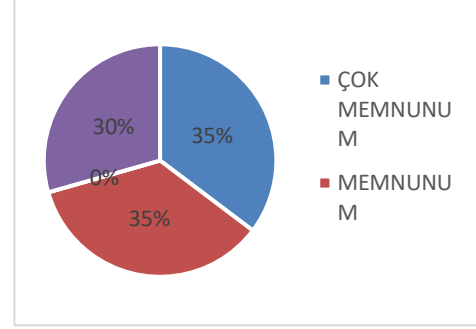
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
AİLEDEN	10	29%
TÖMERDEN	14	41%
TELEVİZYON-İNTERNET	3	9%
DİĞER	7	21%

Ankete katılmış öğrencilerin %41'i Sakarya Üniversitesinin TÖMER eğitiminden, %29'unun Ailelerinden, %9'u Televizyon ve/veya İnternet üzerinden Türkçe öğrendiğini belirten cevapları vermişlerdir.

27-Tömer’de Türkçe Eğitimi Aldıysanız, Aldığınız Eğitimden Memnunuz musunuz?

SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK MEMNUNUM	12	35%
MEMNUNUM	12	35%
MEMNUN DEĞİLİM	0	0%
TÖMERDE EĞİTİM ALMADIM	10	29%

Sakarya Üniversitesinin Tömer eğitimini alan öğrencilere sorduğumuz soruda ise yarısının çok memnunuz, diğer yarısının ise Memnunuz cevaplarını vermişlerdir. Tömer eğitiminden memnunuz olmayan öğrencinin olmadığını görmekteyiz.

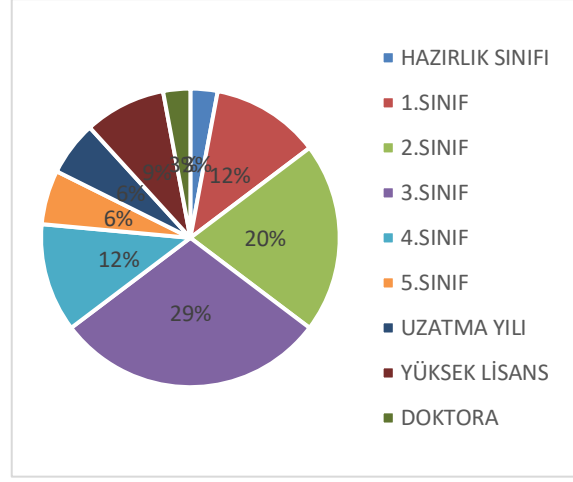
28-Sakarya Üniversitesinde Hangi Bölümde Öğrencisiniz?

BÖLÜM	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK	BÖLÜM	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	4	12%	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ	1	3%
TIP	2	6%	ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK	1	3%
TARİH	2	6%	ULUSLARARASI TİCARET VE FINANSMAN	1	3%
SOSYOLOJİ	2	6%	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	1	3%
PDR	2	6%	SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ	1	3%
MİMARLIK	2	6%	BANKACILIK VE SİGORTACILIK	1	3%
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	2	6%	GIDA MÜHENDİSLİĞİ	1	3%
İLAHİYAT	2	6%	HUKUK	1	3%
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ	2	6%	İKTİSAT	1	3%
SAĞLIK YÖNETİMİ	1	3%	İSLAM HUKUKU	2	6%
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ	1	3%	İSLAM TARİHİ VE SANATLARI	1	3%

Anketi cevaplayan öğrencilerin %12’sinin Elektrik-Elektronik mühendisliği bölümünde okuyan öğrenciler olduğunu görmekteyiz.

29-Kaçıncı Sınıfta Okuyorsunuz?

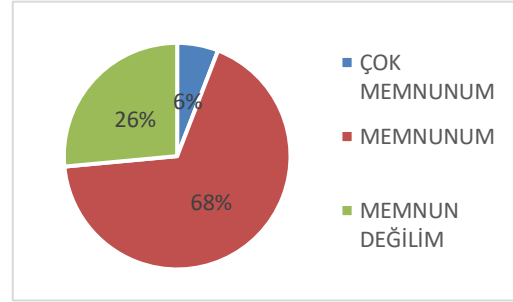
SINIF	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
HAZIRLIK SINIFI	1	3%
1.SINIF	4	12%
2.SINIF	7	21%
3.SINIF	10	29%
4.SINIF	4	12%
5.SINIF	2	6%
UZATMA YILI	2	6%
YÜKSEK LİSANS	3	9%
DOKTORA	1	3%

Ankete katılmış öğrencilerin %29'u Lisans 3.Sınıf, %21'i Lisans 2.sınıf, %12'si lisans 1.sınıf olduğunu görmekteyiz. Yüksek Lisans okuyan 3 kişi ve Doktora eğitimi alan 1 kişi gözükmemekte.

30-Sakarya Üniversitesindeki Uluslararası Ofisin Size Verdiği Destekten Memnun musunuz?

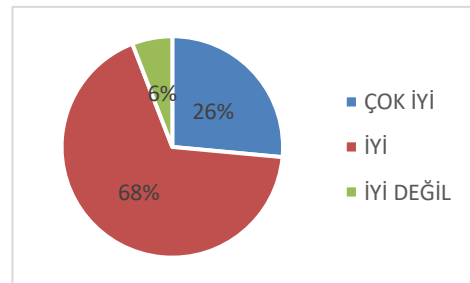
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK MEMNUNUM	2	6%
MEMNUNUM	23	68%
MEMNUN DEĞİLİM	9	26%

Ankete katılmış öğrencilerin Sakarya Üniversitesindeki uluslararası ofisin verdiği destekten %68'inin memnun olduğu, %6'sının çok memnun olduğu, %26'sının ise memnun olmadığı gözükmemektedir.

31-Üniversitede Aldığınız Eğitimin Kalitesini Değerlendiriniz.

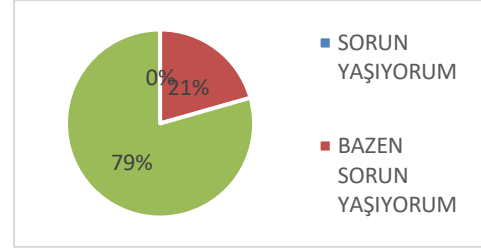
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK İYİ	9	26%
İYİ	23	68%
İYİ DEĞİL	2	6%

Ankete katılmış öğrencilerin %68'i Üniversiteden almış olduğu eğitimin kalitesinin iyi olduğunu, %26'sının çok iyi olduğunu, %6'sı ise iyi olmadığını belirtmişlerdir.

32-Derslerinize Giren Öğretim Üyeleri ile İletişim Kurmakta Sorun Yaşıyor musunuz?

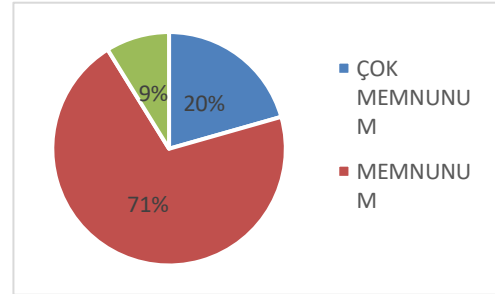
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
SORUN YAŞIYORUM	0	0%
BAZEN SORUN YAŞIYORUM	7	21%
SORUN YAŞAMIYORUM	27	79%

Ankete katılan öğrencilerin %79'u derslerine giren öğretim üyeleri ile iletişim kurmakta sorun yaşamadığını, %21'i bazen sorun yaşadığını belirtmişlerdir. Devamlı sorun yaşayan öğrencinin olmadığını görmekteyiz.

33-Üniversite Personelinin Size Karşı Yaklaşımından Memnun musunuz?

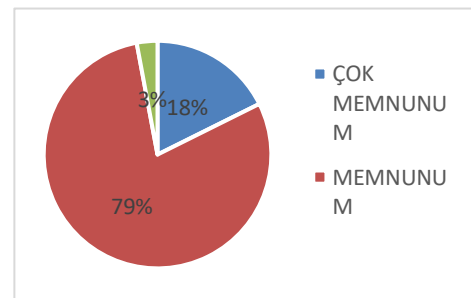
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK MEMNUNUM	7	21%
MEMNUNUM	24	71%
MEMNUN DEĞİLİM	3	9%

Ankete katılan öğrencilerin %71'i üniversite personelinin yaklaşımından memnun olduğunu %21'inin çok memnun olduğunu belirtmiş, %9 ise memnun olmadığını belirtmiştir.

34-Sakarya Üniversitesi Öğrenciye Sağladığı İmkanlarından (Yemekhane, Kafeterya, Spor...) Memnun musunuz?

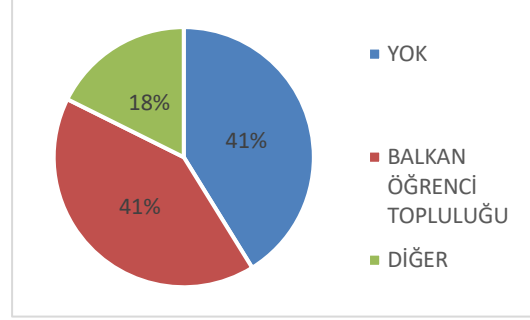
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
ÇOK MEMNUNUM	6	18%
MEMNUNUM	27	79%
MEMNUN DEĞİLİM	1	3%

Ankete katılan öğrencilerin %79'u Sakarya Üniversitesinin öğrenciye sağladığı imkanlardan memnun olduğunu, %18'inin çok memnun olduğunu, %3'ünün ise memnun olmadığını belirtmiştir.

35-Üniversitede Üyesi Olduğunuz Bir Öğrenci Topluluğu Var mı? Var İse Hangi Topluluk?

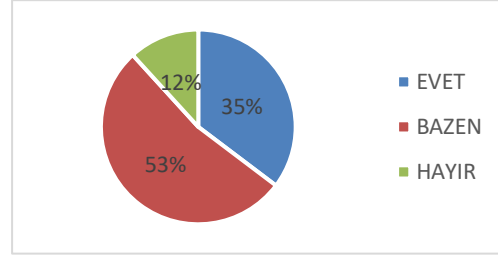
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
YOK	14	41%
BALKAN ÖĞRENCİ TOPLULUĞU	14	41%
DİĞER	6	18%

Ankete katılmış öğrencilerin %59'unun Üniversite öğrenci topluluklarına üye olduğunu ve bu öğrencilerin %41'inin Balkan Öğrenci Topluluğuna üye olduğu kalan %18'i ise diğer topluluklara üye olduğunu görmekteyiz. Öğrencilerin %41'i üniversitedeki öğrenci topluluklarının hiçbirisine üye olmadığını belirtmiştir.

36-Balkan Ülkelerinden Gelen Diğer Öğrencilerle Ortak Faaliyetler ve Toplantılar Gerçekleştiriyor musunuz?

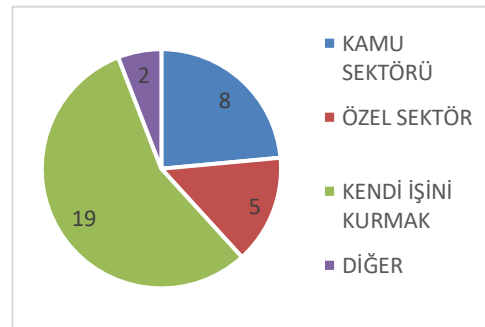
SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
EVET	12	35%
BAZEN	18	53%
HAYIR	4	12%

Ankete katılmış öğrencilerin %53'ü nün diğer Balkan ülkelerinden gelen öğrenciler ile ortak faaliyetlere bazen katıldığını, %35'inin genellikle katıldığını, %12'si ise diğer Balkan ülkelerinden gelen öğrenciler ile ortak faaliyetlere katılmadığını belirtmiştir.

37-Gelecekte Hangi Tip Bir İşte Çalışmak İstersiniz?

SEÇENEKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDELİK
KAMU SEKTÖRÜ	8	24%
ÖZEL SEKTÖR	5	15%
KENDİ İŞİNİ KURMAK	19	56%
DİĞER	2	6%

Ankete katılmış öğrencilerin %56'sı kendi işini kurmak istediğini, %24'ü nün kamu sektöründe çalışmak istediğini, %15'i nin özel sektörde çalışmak istediğini belirtmiştir. %6'sı ise diğer alanlarda çalışmak istediğini belirtmiştir.

Sonuç

Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören Balkan ülkeleri uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunu saptamaya yönelik olarak hazırlanan bu çalışma online olarak kendilerine gönderilen anket sorularına verdikleri yanıtların betimsel bir analizi sonucunda oluşturulmuştur. Öğrencilerin sosyo-kültürel durumuna bakıldığında ailelerin eğitim seviyelerinin yüksek olarak kabul edilebileceğini söyleyebiliriz. Çünkü ebeveynlerinin çoğunluğunun lise, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu oldukları görülmektedir. Ancak ailelerinin ekonomik bakımdan gelirlerinin Balkan ülkelerinde görülen ortalama gelire bağlantılı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlasının Türkiye'deki eğitimlerini hem resmi kurumdan aldıkları burslar hem de devlet yurdu imkânı ile sürdürdükleri görülmektedir. Bunun yanında öğrencilerin büyük bir çoğunlukla Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden yeterince yararlandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin ailelerin Türkiye'ye bakışı ve öğrencilerin Türkiye'deki insanların Balkan kökenli insanlara bakışı konusunda verdikleri yanıtlar çok olumlu ve olumlu şeklinde büyük bir çoğunluktadır. Bu da bu makalenin de tezi olan Türkiye ve Balkan ülkeleri arasındaki ortak bir geçmiş tarihe sahip olunması nedeniyle sosyolojik benzerlik olduğu iddiasını doğrulamaktadır. Sakarya Üniversitesi'ndeki Balkan ülkeleri uyruklu öğrenciler hem üniversitede sorun yaşamamaları hem de personelin davranışlarından memnun olmaları nedeniyle de sorun yaşamamaktadırlar. Genel anlamda bu öğrencilerin Türkiye'de yabancı uyruklu öğrenciler olarak çok fazla entegrasyon sorunu yaşamadıklarını da söyleyebiliriz.

Kaynakça

BAŞA, Şenay. “*Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Yükseköğrenim Amacıyla Gelen Öğrencilerin Akademik ve Sosyal Beklentileri*”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2018.

GASHI, Feim, “Türkiye’de Eğitim Gören Balkan Öğrencilerinin İntihara Bakışı ve Hayat Menuniyeti”, İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi, 5/2, 2009, s. 523-552.

DUMAN, Başak. “Üniversite Öğrencilerinin Özgeçmiş Düzeyleri ile Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Balkan ve Yakındoğu Sosyal Bilimler Dergisi, 7/4, s. 27-35.

KAZAZ, Nalan. “*Türkiye’de Yükseköğretime Devam Eden Balkan Ülkeleri Öğrencilerinin Kişisel Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*”, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Sakarya, 2015.

TAYLAN, Şerife. “Sakarya Üniversitesindeki Uluslararası Öğrencilerin Sorunları”, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2019.